

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ –
СУМСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання науково-методичної ради Інформаційно-методичного центру управління освіти і науки Сумської міської ради

_____ № _____

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ управління освіти і науки Сумської міської ради

_____ № _____

Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку
«Декоративна творчість»

1 рік навчання

Автор:

Щербакова Зоя Геннадіївна – керівник гуртка комунального закладу Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.

Рецензенти:

Серих Л. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, докторант Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри теорії і методики змісту освіти комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Мельник С. П. – методист комунального закладу Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Формування творчої активності учнів, що в широкому розумінні розглядається як важлива умова формування багатогранної особистості, є одним із актуальних завдань, визначених Національною доктриною розвитку освіти в Україні. Ефективним засобом для вирішення цього завдання може стати декоративна творчість. Виходячи із розуміння специфіки природи творчості, сутності та структури творчого потенціалу особистості, додаткова освіта за програмою «Декоративна творчість» реалізує творчу активність учнів засобами різних технік: ліплення, розпису, паперопластики. Тому дана навчальна програма є актуальною.

Навчальна програма реалізується у гуртку художньо-естетичного напрямку та розрахована на вихованців віком 8-11 років.

Метою програми є формування компетентності особистості різними техніками декоративної творчості в процесі творчої діяльності, формування їх творчої активності і художньо-практичних умінь засобами гуртка «Декоративна творчість».

Основні завдання програми полягають у формуванні компетентностей:

пізнавальної – формування основ знань теорії декоративно-прикладного мистецтва;

практичної – оволодіння методами практичної роботи з ліплення, розпису, паперопластики; формування вмінь і навичок роботи в даних техніках із визначеними матеріалами та інструментами;

творчої – розвиток здібностей вихованців до розв'язання творчих завдань, побудови логічної поетапності в досягненні кінцевого творчого результату; набуття досвіду власної творчої діяльності;

соціальної – виховання позитивного ставлення до праці; розвиток пам'яті, уваги, фантазії, образного мислення і уяви та інших форм сенсорного сприйняття вихованців, ціннісного ставлення до себе та інших, вміння працювати в колективі.

Особливістю програми є поєднання кількох технік і видів діяльності, які належать до декоративної творчості.

Навчальна програма передбачає один рік навчання:

1-й рік – основний рівень – 144 год. на рік, 4 год. на тиждень.

У ході реалізації програми передбачено проведення практичних занять, виставок, екскурсій, конкурсів.

Методами опрацювання навчального матеріалу є спостереження, наочність, розповідь, самостійна освітня діяльність, практичні вправи для засвоєння технічних прийомів.

Успішність учнів і їх творча активність за темами програми можлива за дотримання наступних педагогічних умов:

визначення тематики завдань для декоративної діяльності;

створення належного емоційного настрою;
 мотивування на досягнення результату художньо-творчої діяльності;
 ознайомлення учнів з послідовністю та правилами виконання завдання з декоративної творчості;

відпрацювання учнями елементарної техніки виконання;

аналіз керівником і учнями роботи у процесі її створення з метою більш повного відтворення задуму (виявлення сюжетно-композиційного центру, цілісності композиції, єдності в зображенні предметної площини, форми, змісту та елементів композиції; аналіз результатів декоративної діяльності учнів).

Формами контролю за результативністю навчання є конкурсна та , виставкова діяльність, підсумкові заняття.

Основний рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО – ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	2	-	2
Розділ 1. Декоративне ліплення	16	32	48
1.1. Історія розвитку ліплення	2	-	2
1.2. Колір. Форма. Простір. Композиція	2	10	12
1.3. Декоративна композиція	2	6	8
1.4. Об'ємне ліплення	4	4	8
1.5. Ліплення на площині	4	6	10
1.6. Петриківські мотиви	2	6	8
Розділ 2. Декоративний розпис	12	28	40
2.1. Традиції декоративного розпису в Україні	2	-	2
2.2. Петриківський розпис	2	14	16
2.3. Творчість Марії Примаченко	4	4	8
2.4. Розпис по дереву	4	10	14
Розділ 3. Паперове мистецтво	12	36	48
3.1. Історія паперопластики	2	2	4
3.2. Оригамі	4	16	20
3.3. Витинання	4	16	20
3.4. Квілінг	2	2	4
Розділ 4. Екскурсії, виставки, конкурси	-	4	4
Підсумок	-	2	2
Разом	42	102	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Ознайомлення з планом роботи гуртка. Традиційна декоративна творчість українського народу. Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Розділ 1. Декоративне ліплення (48 год.)

1.1. Історія розвитку ліплення (2 год.)

Теоретична частина. Різновиди ліплення, матеріал для виконання, функціональне призначення. Правила техніки безпеки і гігієни праці.

1.2. Колір. Форма. Простір. Композиція (12 год.)

Теоретична частина. Художні та декоративні засоби ліплення.

Практична частина. Змішування кольорів. Ліплення фігурок тварин. Ліплення елементів квітів. Створення площинного фону. Ліплення декоративної композиції.

1.3. Декоративна композиція (8 год.)

Теоретична частина. Способи зображення квітів і фруктів.

Практична частина. Ліплення фруктів і овочів. Ліплення квітів і листків. Створення декоративної композиції осінньої тематики.

1.4. Об'ємне ліплення (8 год.)

Теоретична частина. Форми та орнаментальні особливості іграшок різних промислів. Опішнянський півник.

Практична частина. Виготовлення півника за зразком опішнянського. Ліплення куманця.

1.5. Ліплення на площині (10 год.)

Теоретична частина. Особливості ліплення на площині. Побудова композиції на площині.

Практична частина. Ліплення казкових персонажів. Ліплення фантастичних тварин і птахів. Декоративне оздоблення робіт.

1.6. Петриківські мотиви в ліпленні (8 год.)

Теоретична частина. Знайомство з петриківським розписом.

Практична частина. Ліплення квітів в стилі петриківського розпису. Ліплення гілки калини. Ліплення півника.

Розділ 2. Декоративний розпис (40 год.)

2.1. Традиції декоративного розпису в Україні (2 год.)

Теоретична частина. Види розпису. Інструменти та матеріали.

2.2. Петриківський розпис (16 год.)

Теоретична частина. Техніки малювання в петриківському розписі.

Практична частина. Малювання і розпис композиції «Вазон». Малювання і розпис композиції «Паперовий рушник». Малювання і розпис композиції «Букет». Малювання і розпис композиції «Півень». Малювання і розпис композиції «Птахи в квітах». Малювання і розпис композиції «Мальви». Малювання листівки «Петриківка».

2.3. Творчість Марії Примаченко (8 год.)

Теоретична частина. Стиль малюнка та декоративна композиція в творчості Марії Примаченко.

Практична частина. Малювання і розпис казкових тварин. Доповнення малюнка рослинним орнаментом.

2.4. Розпис по дереву (14 год.)

Теоретична частина. Інструменти та матеріали для розпису по дереву. Технологія розпису по дереву.

Практична частина. Розпис лопатки. Розпис дощечки. Розпис дерев'яного яйця. Розпис ложки. Розпис тарелі.

Розділ 3. Паперове мистецтво (48 год.)

3.1. Історія паперопластики (4 год.)

Теоретична частина. Матеріали та інструменти, що використовуються в паперопластиці. Походження паперу, його властивості. Правила техніки безпеки і гігієни праці під час роботи з папером.

Практична частина. Складання паперу, вирізання різних фігур в паперопластиці.

3.2. Оригамі (20 год.)

Теоретична частина. Історія оригамі. Види і техніки оригамі. Математика в оригамі. Базові фігури класичного оригамі.

Практична частина. Складання модулів. Виготовлення виробу в техніці модульне оригамі. Виготовлення виробу в техніці просте оригамі. Складання базових фігур. Складання голуба. Складання журавлика. Складання квітки. Виготовлення кусудами.

3.3. Витинання (20 год.)

Теоретична частина. Традиційні українські витинанки. Технології виготовлення витинанок.

Практична частина. Малювання композиції «Вазон». Виготовлення витинанки «Вазон». Малювання композиції «Дерево життя». Виготовлення витинанки «Дерево життя». Вирізання новорічних прикрас. Виготовлення

листівки «Великдень». Виготовлення витинанки за власним вибором. Оформлення роботи.

3.4. Квілінг (4 год.)

Теоретична частина. Історія квілінгу. Технологія виготовлення квітів.

Практична частина. Виготовлення декоративної листівки «Квіти».

Розділ 4. Екскурсії, виставки, конкурси (4 год.)

Практична частина. Екскурсії до художнього та краєзнавчого музеїв, на виставки. Участь у конкурсах і виставках.

Підсумок (2 год.)

Практична частина. Виставка творчих робіт вихованців.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- поняття «мистецтво», «декоративний», «композиція», «орнамент»;
- поетапність утворення композицій на площині;
- історію походження паперу та пластиліну;
- техніки, що вивчаються;
- особливості схематичного зображення орнаментів.

Вихованці мають вміти:

- користуватися ножицями, пензлями, стеками тощо;
- створювати композиції у техніках, що вивчаються;
- аналізувати власні вироби і вироби товаришів;
- використовувати прийоми розпису по дереву;
- виконувати орнаменти в площині;
- дотримуватися правил техніки безпеки та гігієни праці.
- гармонійно поєднувати кольори.

Вихованці мають набути досвід:

- застосування теоретичних знань на практиці;
- оформлення творчих робіт в різних техніках;
- втілення творчого задуму у виріб;
- участі у виставках та конкурсах різних рівнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вербицька З. В. Витинанки. Уроки і заняття гуртка / З. В. Вербицька, Н. М. Калашнік – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – 400 с.
2. Литвинец Э. Н. Волшебные узоры / Э. Н. Литвинец – К.: Рад. шк., 1985. – 48 с.
3. Мельник В. Мистецтво витинанки та аплікації / В. Мельник – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 156 с.
4. Мельник В. Н. Декоративний розпис на уроках образотворчого мистецтва / В. Н. Мельник – Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. – 64 с.
5. Сензпок П. К. Композиция в декоративном искусстве: Альбом / П. К. Сензпок – К.: Рад. школа, 1988. – 78 с.